

Література

1. Гнатенко І. А. Феномен інноваційного підприємництва в національній економіці / І. А. Гнатенко. // Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2019. – С. 62.
2. Краус Н. М. Інноваційне підприємництво і цифровий бізнес: науково-економічна фіча розвитку та зміни в управлінні / Н. М. Краус, К. М. Краус, О. В. Марченко // Ефективна економіка. – 2020.
3. Ковальська Л. Л. Інноваційне підприємництво регіону: сутність та характеристика / Л. Л. Ковальська, С. Ф. Таран. // Економічний форум. – 2019. – С. 63–64.
4. Гавриш О. М. Інноваційне підприємництво: сутність, значення та проблеми в сучасних умовах функціонування / О. М. Гавриш, В. П. Пильнова, О. В. Пісковець. // Економіка та держава. – 2020. – С. 110–111.

References

3. Hnatenko I. A. Fenomen innovatsiynoho pidpryyemnytstva v natsional'niy ekonomitsi / I. A. Hnatenko. // Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo. – 2019. – С. 62.
4. Kraus N. M. Innovatsiynе pidpryyemnytstvo i tsyfrovyy biznes: naukovo-ekonomichna ficha rozvytku ta zminy v upravlinni / N. M. Kraus, K. M. Kraus, O. V. Marchenko // Efektyvna ekonomika. – 2020.
5. Koval's'ka L. L. Innovatsiynе pidpryyemnytstvo rehionu: sutnist' ta kharakterystyka / L. L. Koval's'ka, S. F. Taran. // Ekonomichnyy forum. – 2019. – S. 63–64.
6. Havrysh O. M. Innovatsiynе pidpryyemnytstvo: sutnist', znachennya ta problemy v suchasnykh umovakh funktsionuvannya / O. M. Havrysh, V. P. Pyl'nova, O. V. Piskovets'. // Ekonomika ta derzhava. – 2020. – S. 110–111.

JEL M21

ТИТИШ Богдан

аспірант, Державний торговельно-економічний університет, Україна

e-mail: B.Tytysh@knute.edu.ua

Bohdan TYTYSH

PhD Student, State University of Trade and Economics, Ukraine

КОНКУРЕНТНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ШОСТОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УКЛАДУ

COMPETITIVE RELATIONS IN THE SIXTH TECHNOLOGICAL ORDER

Анотація: У тексті аналізується вплив віянь Шостого технологічного укладу на динаміку розвитку конкурентного середовища. Розглядаються нові змінні в структурі конкурентних відносин, що викликані розвитком технологій.

Ключові слова: Конкурентні відносини, технологічні уклади, цифровізація, еволюція

Abstract: In the article is analyzed the impact of the Sixth Technological order on competitive environment dynamics. There are reviewed new variables in the structure of the competitive relations caused by technological development.

Keywords: Competitive relations, technological orders, digitalization, evolution

Історія розвитку конкурентних відносин сягає появи самих господарських відносин як структурного елементу розвитку суспільних відносин. Як тільки стали доступними альтернативи на новосформованих ринках, одразу ж і постала потреба конкурувати задля здобуття схильності потенційного покупця саме до свого продукту. Протягом подальшого розвитку економіки, продуктів та ринків змінювались та розвивались і відносини, що виникають між економічними

агентами. Цей розвиток супроводжувався розвитком технологій, що дозволяли і дозволяють отримувати конкурентні переваги на діючих ринках, або створювати нові ринки. Одним з тих, хто намагався систематизувати процеси технологічного розвитку був М. Кондратьєв, який описав розвиток технологій, як сукупність циклів, чия тривалість варіюється в діапазоні 60-70 років [1]. Із розвитком та доповненням цього підходу було сформовано концепцію технологічних укладів, які являють собою пул, сукупність технологій, що формують основу виробничих сил суспільства [2]. У статті групи українських дослідників приводиться п'ять параметрів щодо ідентифікації п'ятого та шостого технологічних укладів. Згідно запропонованого ними підходу, станом на сьогодні суспільство як глобальний конструкт перебуває у перехідному стані, оскільки зараз йому частково властиві як параметри п'ятого укладу, так і частина ознак шостого технологічного укладу [3]. Зокрема, на цей перехід вплинула пандемія COVID-19, яка стимулювала глобальні процеси посилення цифровізації.

Серед ознак шостого технологічного укладу, чию реалізацію можна спостерігати вже сьогодні належить зміна характеру трудових відносин, де розвитку здобуває дистанційна модель роботи, завдяки чому робочі колективи стають все більш різнонаціональними, набувають більшого поширення фриланс-контракти. Іншою такою ознакою є загальний тренд на цифровізацію. Розвиток цифрових грошей, набуття матеріальної цінності нематеріальними благами завдяки розвитку технологій токенизації – всі ці події є ознаками посилення цифровізації, яка у свою чергу повинна підвищити ефективність багатьох вже усталених процесів. Також із шостим технологічним укладом пов'язується виникнення нового виду покупця. Від покупця, притаманного п'ятому укладу, новий за своєю моделлю поведінки покупець став порівняно менш імпульсивним у своїх покупках, обирає серед ширшого набору альтернатив та є омніканальним, тобто здійснює свої покупки через як традиційні фізичні канали продажів, так і через інтернет-покупки.

Всі ці зміни знаходять своє відображення на розвитку сучасних конкурентних відносин. Найбільш очевидним є вплив цих чинників на традиційну конкуренцію між виробниками товарів та послуг. Такі виробники та продавці повинні демонструвати гнучкість у реагуванні на зміну середовища. Цифровізація не просто породила новий канал збуту, інтернет-продажі, а і спричинила ситуацію, за якої в рамках цього каналу виникають все нові і нові підканали, які генеруються як завдяки новим форматам соцмереж, що дозволяють щоразу по-іншому взаємодіяти із потенційним покупцем. Відповідно, конкурентні відносини в еру цифровізації вимагають від учасників ринку швидких та сміливих реакцій на зміну середовища задля здобуття конкурентних переваг. З іншого боку, такі канали є більш доступними, ніж традиційні канали, що передбачають витрати на оренду приміщень та прив'язують реалізацію до точки збуту. Як наслідок – більше нових учасників можуть виходити на ринок.

Почепець в умовах нового укладу до цього готовий – він схильний обирати серед більшого кола альтернатив та його цікавить більш широкий набір

параметрів цих альтернатив. Як наслідок – виробники товарів та послуг мають враховувати чимало нових параметрів, які раніше могли не впливати на рішення про здійснення покупки: використання вторинних матеріалів, неучасть у проведенні досліджень на тваринах, здійснення благодійної діяльності тощо. Більш того, цифровізація сприяє розвитку автоматизації виробничих процесів, а тому людині відводиться у все більшій мірі нова роль – розробка та проектування. Як наслідок – покупець сам бере участь у створенні і розробці ще ширшого розмаїття на ринку. Це призводить до нового витка конкуренції між виробниками – конкуренція за співробітників.

Вже сьогодні в ряді галузей можна спостерігати активні процеси розробки все новіших заходів з мотивації співробітників та утримання їх на своїх позиціях задля підтримки внутрішніх виробничих процесів компаній. Роботодавці готові йти на поступки в різних питаннях, від величини винагороди і до режиму робочих годин, з метою посилення сили свого бренду роботодавця та підтримки штату і сформованих в ньому зв'язків.

Таким чином, Шостий технологічний уклад вже сьогодні здійснює різносторонній вплив на учасників ринку. Конкурентні відносини змінюються, а традиційні прийоми відходять в минуле під впливом змін, викликаних розвитком цифрових технологій. Разом з тим, існує багато перехресних залежностей, які провокують й інші зміни в конкурентних відносинах, що формує простір для подальших досліджень та розробки цієї проблематики.

Література

1. Зубко Г. Шостий технологічний уклад: Інфраструктурно-правовий аспект // Підприємництво, господарство і право. – №11. – 2019. – с.108–112.
2. Кириченко О. Світовий досвід державної політики регулювання інвестиційно-інноваційного забезпечення на різних етапах промислового розвитку // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – №25(1). – 2019. – с.218–229.
3. Alekseeva A. Technological orders' change caused by the pandemics: Digitalization in the internationalization of technology transfer // Problems and Perspectives in Management. – №19(3). – 2021. – с.261–275.

References

1. Zubko H. Shostyi tekhnolohichnyi uklad: Infrastrukturno-pravovyi aspekt // Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo. – №11. – 2019. – s.108–112.
2. Kyrychenko O. Svitovyi dosvid derzhavnoi polityky rehuliuвання investytsiino-innovatsiynoho zabezpechennia na riznykh etapakh promyslovoho rozvytku // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. – №25(1). – 2019. – s.218–229.
3. Alekseeva A. Technological orders change caused by the pandemics: Digitalization in the internationalization of technology transfer // Problems and Perspectives in Management. – №19(3). – 2021. – s.261–275.